

שבויים בקונספציה: המחדל המדיני הנוכחי

מרק סילוורברג

הוקעה ככפירה, תוך התעלמות מן העובדות, ומי שהוכיחו את טענתם באמצעות היגיון מתמטי ומדעי, זכו לנידוי במקרה הטוב או שנשרפו על המוקד במקרה הרע. יתרה מזאת, מאחר שהפרעות נפשיות לא הובנו במלואן, הועלו אנשים על המוקד באשמת כישוף, בהתבסס על הפרדיגמה השלטת, שלפיה השטן שולט בהם והאש היא הדרך היחידה לגרש את הרשע.

אשר לפונדמנטליסטים האילסאמיים, הפרדיגמה השלטת בקרבם גורסת כי יש רק דת-אמת אחת – האיסלאם – ופרשנות אמיתית אחת ויחידה לרצונו של אללה כפי שנקבע בקוראן – הפרשנות שלהם. כל פרשנות אחרת היא כפירה, ועושה – מוות.

בעניין ה-11 בספטמבר, הפרדיגמה השלטת קבעה כי חטיפה וריסוק בכוונה תחילה של מטוס נוסעים אזרחי אל תוך בניינים היא בעלת סבירות נמוכה ביותר, למרות התראות מודיעיניות שטענו את ההיפך. מלבד זאת, גרסה הפרדיגמה, האוקיאנוסים המפרידים מאז ומעולם בין אמריקה לבין אויביה והיתרון הטכנולוגי שלה, ישמרו, כתמיד, על ביטחונה. כתוצאה מכך, מידע מודיעיני (בעיקר ממקורות ישראליים וגרמניים) שזרם לאמריקה במשך השנים, החודשים, השבועות ואף הימים שלפני אסונות ה-11 בספטמבר – הוקלט, נרשם, תויק – ותו לא, ללא מתן קדימות, או בקדימות נמוכה, עד הרגע האחרון ממש. לא נעשו שילוב או הצלבה בין רשימות מעקב שונות אחר טרוריסטים שהגיעו מזרועות הביטחון השונות. יתרבות של חשאינות שלטה בקרב קהילת המודיעין. במספר מקרים, סוכני-שטח של ה-FBI שהציגו מסמכים המביעים חשש בדבר חשודים כטרוריסטים (בעיקר במיניאפוליס ובפניקס) זכו להתעלמות, ומקצתם אף ננזפו על בזבוז זמן ורדיפה אחר רמזים כוזבים. גם החוקים המסדירים חילופי מידע מודיעיני ופילי ביין ה-FBI לבין ה-CIA מנעו מקהילת הביטחון והמודיעין האמריקאית את היכולת לקיים הערכות-איום ריאליות.

ש ומה על מנהיגי ממשלות וראשי צבאות לעשות תמיד כל שביכולתם על-מנת להימנע מגורם ההפתעה, אך עם-זאת, כישלונותיהם בתחום זה ממלאים את דפי ההיסטוריה. אם שרדו הקורבנות, עשויים הלקחים שהופקו למנוע הישנותה של הפתעה מעין זו, אולם לעתים קרובות הלקחים מובנים שלא כהלכה, מיושמים שלא כהלכה, או שאינם רלוונטיים.

ימים ספורים לפני פיגועי ה-11 בספטמבר 2001 כתב השגריר ריצ'רד פרקר התראה מצמררת: "לעולם אסור לנו להפוך לקורבנות המיתוסים שיצרנו במו ידינו, ולראות את יריבינו דרך עדשה אתנוצנטרית מעוותת. ניטיב לעשות... אם נכשיר את מקבלי ההחלטות שלנו ואת מנהיגי צבאנו ביסודיות רבה יותר להיזהר מפני תשובות פשטניות ונגלה עירנות רבה יותר לאופיים המגוון של עמי העולם, ולמורכבות של בעיותיהם."¹ אזהרתו של השגריר פרקר היתה ברורה: אם מדינות תהיינה לקורבנות המיתוסים שיצרו בעצמן (ותפעלנה או לא תפעלנה לפי מיתוסים אלה), הן עלולות לחשוף את עמיהן לסכנה ממשית, לסכנת-מוות. על הממשלות לראות את אויביהן כפי שהם במציאות, ולא כפי שהיו רוצות שיהיו.

"פרדיגמה" היא מערכת של אמונות ותפישות, או מסגרת, בתוכה נשקלות (או לא נשקלות) עובדות ועל-פיה מבוססות ההערכות. הפרדיגמה השלטת מניעה את הכל, החל בהערכות של צרכים מתפתחים, וכלה באופן הצבתם של צבאות לקרב והחלטות הקשורות ביצירת תשתית מודיעין משולבת, לטיפול באיומים צפויים. אם הפרדיגמה הביטחונית גויה, אם הנחות היסוד שלה אינן נכונות, או מיוותרות – כך יהיו גם ההערכות, החוקים, התקנות וההליכים המבוססים עליה.

בימי-הביניים גרסה הפרדיגמה השלטת כי העולם הוא שטוח וכי השמש סובבת את הארץ. כל ראייה מנוגדת לכך

מרק סילוורברג (Silverberg) הוא מנהל הפדרציה היהודית של צפון-פנסילבניה.

¹ Ambassador Richard Parker, "Prisoners of a Concept", Air University (ATC), September 6, 2001.

קהילות הביטחון והמודיעין האמריקאיות היו שבויים בקונספציה. היתה זו הרבה יותר מטעות יחידה. זו היתה פרדיגמה ביטחונית לקויה ביסודה, והיא שמנעה מקהילות אלו לקיים הערכות-סיכון ראויים בדבר הסכנה שאיימה (וממשיכה לאיים) על אמריקה. מאחר ובסדר-העדיפויות עמד סיכון כזה במקום נמוך, לא יוחסה לו חשיבות חיונית דיה כדי להקצות לו את המשאבים האנושיים והכספיים הנוצרים.

פרדיגמות מוטעות לאורך המאה העשרים

המאה העשרים רצופה בטעויות מעין אלו, לרבות כישלוננו של סטאלין לצפות מראש את "מבצע ברברוסה" (הפלישה הנאצית לרוסיה ב-22 ביוני 1941) מאחר שלדבריו הוא "לחץ ידיים עם האיש", וזאת למרות 84 התראות על פלישה ממשמשת ובאה שקיבל מן הגנרלים שלו בשטח; כישלון המודיעין האמריקאי לצפות מראש את ההתקפה היפנית על פרל הארבור ב-7 בדצמבר 1941, וזאת למרות שפע המידע כי התקפה כזו עומדת להתרחש;² השיעור החריג בגובהו של רצח יהודי הולנד במשך השואה (102 אלף מתוך 140 אלף יהודים הולנדים נספו) בשל אי-יכולתה של המנהיגות היהודית בהולנד להכיר באיום האמיתי מצד גרמניה הנאצית;³ הכישלון הישראלי להכיר בהתקרבות המלחמה עד לבוקר ה-6 באוקטובר 1973; "תחום חוסר האבחנה" האמריקאי בכל הנוגע להבנת המושג גיהאד, "מות קדושים", בתרבות הערבית-מוסלמית, כפי שהוכח ב-23 באוקטובר 1983, כאשר משאית עמוסה ב-4 טון חומר-נפץ התרסקה אל בניין המטה של חיל-הנחתים של ארה"ב בנמל התעופה הבינלאומי של ביירות והרגה 241 מאנשי הסגל הצבאי של ארה"ב – וזאת למרות התקפות התאבדות על השגרירות בביירות ולמרות התראות רבות על התקפת התאבדות גדולה המתוכננת נגד יעדים אמריקאיים;⁴ הפענוח השגוי של כמעט כל סוכנויות הביון בעולם לגבי כוונותיו המוצהרות האמיתיות ופעולותיו של סדאם חוסיין כלפי כוויית ב-1990; וכאמור, כישלונות המודיעין וחוסר האחריות הגובל ברשלנות, שהובילו אל הטרגדיות של ה-11 בספטמבר 2001.

בכל הכישלונות הללו נראה קו דמיון עיקרי אחד: כל אימת שהעובדות או המידע המודיעיני מן השטח עמדו בניגוד לפרדיגמה ("הקונספציה") הביטחונית המקובלת – התגובה אליהם היתה זלזול או המעטה בחשיבותו של האיום עד חוסר התייחסות מוחלט, תגובה אשר הותירה את האומה ואזרחיה חשופים לאסון.

הקונספציה של שרון

תכן שראש-הממשלה שרון פועל על יסוד קונספציה משלו אודות המציאות הפלשתינית, לפיה ישראל תהיה בטוחה יותר אם רק תצליח להתנתק מכל מגע עם הפלשתינים; על פי קונספציה זו, הוא עצמו יזכה להתחבב על לבבותיהם ונפשותיהם של הפלשתינים ולתמוך במחמוד

עבאס עמו יפעל ל"התנעת" מפת הדרכים לשלום, תוך שחרור מאות טרוריסטים שלא ויתרו על דרך הטרור מבתי-הכלא, מסירת ערי הגדה המערבית לשליטה ביטחונית פלשתינית, פינוי עזה, פירוק התשתיות הצבאיות בעזה ובצפון הגדה המערבית, תמיכה בצירוף של טרוריסטים אל שירותי הביטחון הפלשתיניים החדשים, והתרת עירוי של מיליוני דולרים בסיוע חוץ אל התשתית האזרחית והכלכלית הפלשתינית – חרף העובדה כי בפעם האחרונה בה המטיר העולם מיליארדי דולרים על הרשות הפלשתינית לא הוליד הדבר שלום ושגשוג אלא דווקא עימות עקוב-מדם, ביורוקרטיה מושחתת המעסיקה 150 אלף איש וצבא המונה 50 אלף איש, הממשיך לתמוך בפעילות טרור ומסרב לפרק את שנים-עשר השירותים החשאיים שלו.

אם פעולות אלה הן התוצר של פרדיגמת הביטחון של ראש-הממשלה שרון, הרי שסביר להניח כי הפרדיגמה לקויה מיסודה, ולראייה – העובדות בשטח.

נתונים נוספים העשויים לערער את אמינותה של אותה קונספציה ולעורר דאגה בלבו של המתבונן המפוכח הם:

- כל ההסכמים שהוסכמו והופרו על-ידי ההנהגה הפלשתינית מאז הסכמי אוסלו;
- יוזמות השלום והפסקות-האש שטרופדו על-ידי הטרור הפלשתיני במשך ארבע וחצי השנים האחרונות;
- נסיגה חד-צדדית מעזה ללא קבלת תמורה כלשהי מן הפלשתינים;
- דיווחי מודיעין הקובעים כי ארגוני הטרור הפלשתינים טומנים חומר-נפץ בכל רחבי עזה, תוך שהם מתכוונים לחידוש פעולות האיבה;
- פנייתו החשאית של אבו-מאזן ליותר מעשרים ממשלות בעולם בבקשות דחופות לכמויות גדולות של נשק כבד (תוך הפרה של כל הסכם בינלאומי שחתמו הפלשתינים עם ישראל וכל הבטחה שהבטיח עבאס לממשל בוש ולמנהיגים אחרים בעולם);⁵
- ביטול הוראת ההשעיה מן ה-3 במארס על-ידי אבו-מאזן, בדבר הוצאתם להורג של מספר פלשתינים שמחציתם נדונו למוות בגין "שיתוף-פעולה" עם ישראל;
- התראות חוזרות ונשנות של אמ"ן כי החמאס ממשך בהברחת נשק (רקטות, פגזי מרגמה, ורקטות קסאם) דרך המנהרות בציר פילדלפי, המחבר את עזה עם מצרים. (הדבר מדאיג במיוחד, מאחר שאמ"ן גורס כי נשיא מצרים מובארק מסייע בחשאי לחמאס ולגיהאד האיסלאמי להרחיב השפעתם באזור);
- התוכניות החשאיות של החמאס וגדודי קדושי אל-אקצה להעביר מסוריה את כל תשתית הטרור שלה לרצועת עזה ומשם לגדה המערבית, אם תפרוץ מלחמת אזרחים בלבנון, אשר נחשפו על-ידי המודיעין הישראלי;
- שחרור מאות טרוריסטים פלשתינים (למרות הניסיון הגרוע ממאי 1985, כאשר במסגרת "עסקת גיבריל" שבו 114 מבין 238 טרוריסטים משוחררים אל הגדה המערבית ועזה, וחידשו את פעילות הטרור שלהם);⁶
- מחבלים-מתאבדים ממשויכים לנסות (וב-25 בפברואר 2005 אף הצליחו) לחדור לישראל, למרות אמצעי הביטחון וחרף הפסקת-האש הנמשכת;

² Roberta Wholstetter, Roberta, "Pearl Harbor: Warning and Decision" (Stanford, CA; Press, 1962).

³ Joel Fishman, "Failure of Perception and Self-Deception", Jerusalem Center for Public Affairs, March 15, 2001.

⁴ Erik J. Dahl, "Smarter Intelligence," The Boston Globe, November 23, 2004.

⁵ Debkafile, "Terrorists Shatter Phony Calm in Tel Aviv, Shop for Heavy Weapons," February 26, 2005.

⁶ Margot Dudkevitch, "Freed prisoner killed on terror mission," Jerusalem Post Online, February 21, 2005.

הרמטכ"ל היוצא בוגי יעלון

הביטחון מפצירים בממשלת שרון להשעות את מגיעה עם הרשות הפלשתינית, לעצור את הסרת המחסומים ואת מסירתן של ערי הגדה המערבית לשליטה ביטחונית פלשתינית, לשוב אל החיסולים הממוקדים ולנקוט פעולה צבאית כדי למנוע מסירתו של ציוד צבאי בלתי-חוקי לידי הטרוריסטים.

1973

א תהיה זו הפעם הראשונה שממשלת ישראל מתעלמת מאיתותי סכנה ומקלה ראש בהלך-הרוח של האויב, תוך התבססות על קונספציה ביטחונית לקיחה. בשנת 1973 ידעה ישראל כי בסופו של דבר תגיע לעימות עם מצרים ועם סוריה, ואף על פי כן, למרות כל הראיות בשטח, בתחילת אוקטובר אותה שנה עמד אמ"ן בסירובו להכיר בכך שהגיע יום העימות. לפי ידיעה שפורסמה בידועות אחרונות, לפני אוקטובר 1973 הגיעו אל אמ"ן מעל 1500 התראות לגבי ההתעצמות הצבאית של האויב. השלבים המדורגים של ההכנה למלחמה, סימני האזהרה המוקדמים וההתראות האסטרטגיות דווחו במלואן, אולם לא התחשבו בהם ולא פעלו לפיהם. זאת מאחר שלפני מלחמת יום הכיפורים פעל אמ"ן על-פי קונספציה מוטעית, הגורסת כי הערבים לעולם לא יפתחו במלחמה בה יודעים הם כי אינם יכולים לנצח; כי מצרים לא תצא למלחמה נגד ישראל כל עוד אין ביכולתה להרוס את שדות-התעופה העיקריים של ישראל ולשתק את חיל-האוויר הישראלי, ואילו סוריה לא תפתח במתקפה רבתי נגד ישראל אלא אם כן תהא זו התקפה בו-זמנית של סוריה ומצרים.

שר הביטחון משה דיין, הרמטכ"ל דוד אלעזר וראש המוסד צבי זמיר היו משוכנעים לחלוטין כי המלחמה ממשמשת ובאה, וברוח זו יעצו לראש-הממשלה גולדה מאיר. ראש אמ"ן אלי זעירא חלק עליהם, בהסתמך על הקונספציה שלו אודות כוונות הערבים. זעירא סירב להכיר בהשלכות של העובדות בשטח, שהצביעו על מלחמה מתקרבת. גם כאשר סאדאת הסיע טנקים וציוד לחציית התעלה אל גזרת תעלת סואץ, המשיכו זעירא ומטהו להאמין כי זו הונאה וכי מדובר בתמרונים צבאיים. אפילו ב-3 באוקטובר המשיך זעירא להתעקש כי אין סבירות למלחמה. קצינים בשטח, אשר שלחו דיווחים על התעצמות האויב לאורך תעלת סואץ ורמת-הגולן בשבועות ובימים שלפני תחילת פעולות האיבה, זכו לנזיפה או להתעלמות.⁸ זעירא הכיר בטעותו האימה מאוחר מדי. התקפות הפתע המתואמות של המצרים לאורך תעלת סואץ ושל הסורים ברמת-הגולן, בשעות הבוקר המוקדמות של ה-6 באוקטובר 1973, כמעט שגרמו לחורבן ישראל. בתי-העלמין בישראל מלאים בשורות קברים של חיילים שהקריבו חייהם על מזבח הקונספציה השגויה.

"הפלשתינים אינם אויבנו"

מובן זה אין הסכמי אוסלו מ-1993 שונים ממחול 1973. ההסכמים התבססו על הקונספציה של ראש-הממשלה רבין בדבר כוונות הפלשתינים.

- הכרזתו של מחמוד עבאס על כוונתו לשלב טרוריסטים ידועים בתוך כוח הביטחון הפלשתיני החדש, למרות הראיות כי החמאס ממשיך לחתור להשגת כסות פוליטית למהלכיו הצבאיים וממשיך במחויבותו להרס מדינת ישראל;
- החלטתה של ישראל להפסיק את המרדפים אחר טרוריסטים פלשתינים ולהתיר להם לשאת נשק, בניגוד ל"מפת הדרכים לשלום", הקוראת לפירוק הטרוריסטים מנשקם;
- נחישותו המוצהרת של עבאס בתיבה ל"זכות השיבה" של פלשתינים לישראל גופא;
- אי-נכונותו לפרק את תשתית הטרור הפלשתיני והעדפתו "להגיע להסדר" עם הטרוריסטים;
- השליטה שמקיימים פעילי חיזבאללה על תאי טרור, וכוונתו המוצהרת של חיזבאללה לטרפד כל הפסקת-אש בזמן ובמקום שימצא לנכון;
- הניצחון המוחץ של החמאס על הרשות הפלשתינית בבחירות לרשויות המקומיות בעזה, בינואר השנה, חרף תמיכתו של עבאס ב"תוכנית שרון" ולמרות הסיוע של שרון לעבאס;
- "תרבות המוות" הממשיכה לחלחל לכל שכבות החברה הפלשתינית (שני-שלישים מן הפלשתינים סבורים כי הטרור הוא נשק יעיל);
- עשרות פלשתינים שהואשמו בשיתוף-פעולה עם ישראל הוצאו ומוצאים להורג "בגזר-דין מוקצר" על-ידי קיצונים;
- הפלשתינים מאמינים כי הנסיגה מעזה מסמלת נסיגה ישראלית נוכח אלימות, והלקח לטרוריסטים הוא כי האלימות משתלמת;⁷
- מנהיגים פלשתינים מכריזים בנאומיהם בערבית כי עזה היא רק השלב הראשון בחיסולו בשלבים של "האויב הציוני".

לאור כל זאת, אין ספק כי הקונספציה של שרון אכן מעוררת דאגה.

ראשי המודיעין ומערכת הביטחון, יחד עם מפקדים בצבא וסוכני-שטח, הזהירו את ראש-הממשלה כי עזה והגדה המערבית צפויות להתפוצצות אלימה אחרי הנסיגה הישראלית, וכי ערים ישראליות תהיינה נתונות לאש משתקת מצד טרוריסטים איסלאמיים המתארגנים ומתחמשים מחדש בדרום ובמזרח. הם חוששים כי אם ינסה מחמוד עבאס לחסל את רשת הטרור, קרוב לוודאי שירצח וישראל תעמוד מול אויב איסלאמי קטלני יותר, חמוש מחדש ומתוגבר במאות טרוריסטים ששוחררו מן הכלא.

ובכל זאת, למרות העצות והעובדות בשטח, הבהיר ראש-הממשלה שרון כי לא יסבול התנגדות כלשהי לקונספציה שלו. הוא פיטר את הרמטכ"ל משה יעלון ואת ראש השב"כ אבי דיכטר. דיכטר הזהיר כי שחרורם של מאות טרוריסטים נלהבים והיטמעותם בתוך האוכלוסייה הפלשתינית יהיה משגה טקטי אדיר; יעלון הזהיר כי נסיגה מעזה לפני השמדתה של תשתית הטרור או הרשות הפלשתינית, תזרע את זרע הפורענות של לבנון שנייה ותעודד התקפות קטלניות יותר בעקבות ההתארגנות וההתחמשות מחדש של הטרוריסטים; בכירים במערכת

⁷ לפני ההכרזה על "תוכנית ההתנתקות" סברו 75% מן הציבור הפלשתיני כי האינתיפאדה נכשלה, אולם חודשים ספורים אחרי ההכרזה על הנסיגה המתוכננת הסכימו 74% כי התוכנית היא "ניצחון למאבק המזוין". תוצאות הסקר הראשון פורסמו באוקטובר 2003 ביומון הרשמי של הרשות הפלשתינית אל-חיאת אל-ג'דידה. הסקר העדכני יותר נערך על-ידי "המרכז הפלשתיני למחקרי מדיניות וסקרים" בהנהלת חילי שיקאקי (Shikaki).

⁸ Major Rodney C. Richardson, "Yom Kippur War: Grand Deception or Intelligence Blunder", GlobalSecurity.org, 1991; see also Ambassador Richard B. Parker, op. cit. and his earlier article in the Air University Review, January-February, 1981.

ההנחות היו כי אש"פ אינו עוין וכי הוא יכול להיות שותף לשלום; כי ישראל יכולה לשמור על ביטחונה ללא שימוש בכוח הרתעה; כי ישראל יכולה לשים קץ לטרור על-ידי "עקירת שורשי סיבותיו"; וכי אפשר לפתור את הסכסוך הפלשתיני-ישראלי באמצעות משא-ומתן הוגן ומלא.

בהתבססו על קונספציה זו היה רבין משוכנע כי האיום הקיומי האמיתי על ישראל אינו נובע מן הפלשתינים אלא מעיראק (תחת שלטונו של סדאם חוסיין) ומן האיטולות באיראן. על-פי הקונספציה של רבין היה ערפאת להוט לעשות שלום עם ישראל בנסיבות המתאימות. "הפלשתינים אינם אויבנו" חזר רבין שוב ושוב בפני שרי ממשלתו. אולם רבין טעה טעות גדולה בהערכת הכוונות הפלשתיניות.

הוא לא ראה את הפלשתינים כאיום קיומי אלא כ"בעיה סקטית" הניתנת לפתרון בין "ידידים", בתנאי שישראל תהיה מוכנה ל"וויתורים טריטוריאליים משמעותיים" – אותם ויתורים טריטוריאליים שראש-הממשלה שרון שוקל עתה לבצע, בעודו מתכוון לעורר לחיים את "מפת הדרכים לשלום" עוד בטרם הרסה הרשות הפלשתינית את תשתית הטרור בעזה ובגדה המערבית, כמתחייב. הנה כ-כך מימן רבין את הרשות הפלשתינית, אימן וחימש את המשטרה הפלשתינית, גאל את ערפאת מן הגלות בטוניס והאמין כי הניח את היסודות לשלום עם אויבו בנפש. הקונספציה שלו בדבר מניעיהם של הפלשתינים הובילה לאסון. כאשר חזר ערפאת עטור ניצחון לרמאללה, הוא כבר ערך את הכנותיו להמשך מלחמת הטרור. למרות אזהרות חוזרות ונשנות של בכירי אמ"ן כי מתפתח "מצב דמוי לבנון" בשטחים, השיב להם שר החוץ שמעון פרס: "אתם הורסים את השלום שלי".⁹ בסופו של דבר נהרגו יותר ישראלים בפיגועי טרור פלשתיניים בשלוש השנים שאחרי הסכמי אוסלו, מאשר לכל אורך העשור שקדם להם.

כבר ב-8 בספטמבר 1993, חמישה ימים לפני החתימה על הצהרת העקרונות (DOP) הישראלית-פלשתינית, אמר ערפאת בריאיון לכתב ישראלי, במטוה שבטוניס: "בעתיד תהייה ישראל ופלשתיין מדינה מאוחדת אחת שבה יחיו יחד ישראלים ופלשתינים" – כלומר ישראל תחדל להתקיים. גם כאשר לחץ את ידו של רבין על מדשאת הבית הלבן בחסותו של הנשיא קלינטון, הבטיח ערפאת לפלשתינים, בדברים שהוקלטו מראש בשפה הערבית ושודרו בטלוויזיה הירדנית, כי הצהרת העקרונות היא רק

יישום של "אסטרטגיית השלבים" של אש"פ משנת 1974 (גישה הנקוטה עד עצם היום הזה על-ידי יורש-שלטונו אבו-מאזן). האסטרטגיה של תכנית השלבים קובעת כי הפלשתינים יתפסו "כל שטח שישראל תהיה מוכנה או תיאלץ לוותר עליו, וישתמשו בו כקרש-קפיצה להישגים טריטוריאליים נוספים, עד להשגת שחרורה המלא של פלשתיין".¹⁰

משה לנדאו, מי שהיה נשיא בית-המשפט העליון, ציין בשנת 2000: "אני מאמין כי אנו עומדים בפני יריבים חכמים הרבה יותר מאתנו, יריבים היודעים כי עליהם להתקדם בשלבים. בכל הנוגע להם, הדברים ברורים לחלוטין – הם אינם רוצים בנו כאן. אולם בינתיים, הם מוכנים להסתדר עם כל מה שיוכלו להשיג בכל שלב, ובלבד שהם מתקבלים בכך להשגת מטרתם הסופית".¹¹

ההוכחה החותכת לכך כי שרון שבוי בקונספציה ביטחון שגויה מגיעה מן הפלשתינים עצמם. לאחר אישור הכנסת לתוכנית שרון הביע נביל שעאת, שר החוץ של הרשות הפלשתינית, את תקווותו: "מי ייתן שיהיה זה אך צעד ראשון בשחרורה של פלשתיין כולה". לאחמד אל-בחר, מנהיג בכיר של החמאס בעזה, אין כל ספק כי הנסיגה הישראלית היא ניצחון אסטרטגי עצום לפלשתינים: "המכות הכואבות והאיכותיות שהנחיתה ההתנגדות הפלשתינית על היהודים ועל חייליהם במשך ארבע וחצי השנים האחרונות הובילו להחלטה לסגת מרצועת עזה... הנסיגה מציינת את קץ החלום הציוני והיא סימן לשקיעה המוסרית והפסיכולוגית של המדינה היהודית".¹²

כאשר אנו עדים למוות ולחורבן שממיטה חברה הממשיכה לשבח את "מות הקדושים" של ילדיה, הממשיכה לתלות כרזות בשבח "הגיבורים שמתו מות קדושים" במסעדותיה ובכיכרות השוק שלה, וממשיכה להטיף לשנאת "האויב הציוני" בבתי-הספר שלה ומעל דוכני מסגדיה, באמצעי התקשורת ובכל שכבות התרבות שלה, קשה להאמין כי נסיגה ישראלית מעזה ומצפון-השומרון, בנסיבות הגיאוגרפיות הנוכחיות, לא תמית טרגדיה נוספת על עם ישראל.

מעולם לא הייה האויב הציוני בתהליך של התפוררות וחולשה כפי שהוא היום, מקץ ארבע שנות אינתיפאדה. התקפות הגבורה של החמאס חשפו את הריקבון המכה בממסד הביטחוני של הציונים. הבריחה מעזה היא ציון דרך בחיסולו של החלום הציוני ונקודת השפל הפסיכולוגי של מדינת היהודים.

אחמד אל-בחר

⁹ Joel Fishman, op. cit.

¹⁰ Efraim Karsh, "Arafat Lives", Commentary, January 2005.

¹¹ השופט משה לנדאו, מגזין הארץ (מהדורה אנג'לית), 6 באוקטובר 2000.

¹² MEMRI, May 2005.